

Het Pedagogisch Educatief Ecosysteem Gorinchem

Startnotitie Pedagogisch Educatief Ecosysteem
April 2024
Janny Rijks – Lutke in co-creatie met Astrid Ottenheym

Een netwerk in de stad voor de ontwikkeling van jongeren.

Aanleiding

Leefomgeving jongeren

Er zijn zorgen over de leefomgeving en ontwikkeling van jongeren in onze stad. Gorinchem behoort tot de 'top-4' gemeenten (van de 342 gemeenten in Nederland) met het relatief hoogste aandeel hoog-risico jongeren. Zo laat het Dashboard Zicht op Ondernijning (Ministerie Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties) zien. Het dashboard toont het percentage hoog-risico jongeren ten opzichte van alle jongeren in het gebied. De gegevens zijn gebaseerd op onderzoek naar verschillende risico-indicatoren zoals persoons-, huishoud- en buurtkenmerken.

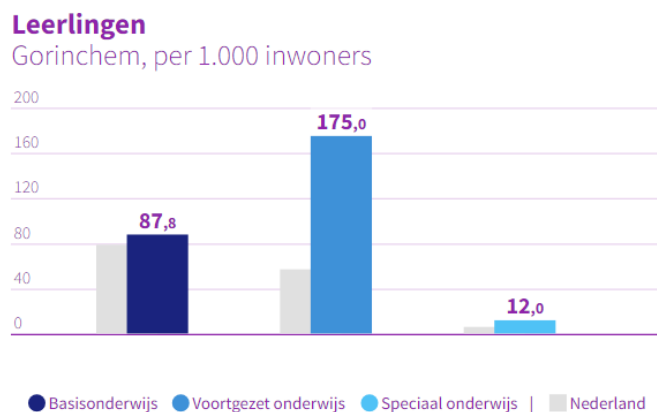
Dat betekent dat meer dan 500 jongeren in Gorinchem een verhoogde kans hebben om jonge aanwas in de (drugs)criminaliteit te worden. Maar wie zijn dan deze jongeren? Een dataonderzoek wil nog niet zeggen dat deze jongeren ook daadwerkelijk een risico hebben.

Het dataonderzoek heeft mede ¹geleid tot een initiatiefvoorstel met daarin een bestuurlijke opdracht om een Pedagogisch Educatief Ecosysteem te bouwen voor de doelgroep jongeren 12 plus.

Onderwijs

²Gorinchem is dé onderwijsstad van Nederland: in Gorinchem telt het voortgezet onderwijs 175 leerlingen per 1000 inwoners, terwijl het landelijk gemiddelde 57 per 1000 inwoners is. Ook in het speciale onderwijs telt Gorinchem 12 leerlingen per duizend inwoners, wat bijna twee keer zoveel is als het landelijke gemiddelde van 6,1.

Deze cijfers laten zien dat Gorinchem een belangrijke opdracht heeft om ervoor te zorgen dat jongeren de kansen vergroten om zich op een gezonde wijze te ontwikkelen. De dichtheid van jongeren in onze gemeente, het hoge aantal risico jongeren en het hoge aantal jongeren in het speciaal onderwijs maken dat we deze ontwikkeling niet naast ons neer mogen leggen omdat dit effect heeft op de leefbaarheid in onze gemeente en daarbuiten. Wanneer we niets doen, dan is de kans groot dat deze jongeren niet op een positieve manier mee doen met onze samenleving, zoals afglijden in de criminaliteit, uitvallen uit onderwijs, verslaving, radicalisering, armoede, gezondheidsproblematiek en of zich buiten onze samenleving voelen staan (Movisie, 2019). Daarom is het noodzaak dat we investeren in de toekomst van jongeren door samen op te trekken met alle partijen en de jongeren zelf. Investeren in jongeren is investeren in onze gemeenschap van nu en de toekomst.

DUO | 2021

Een Ecosysteem bouwen op deze nieuwe wijze is uniek te noemen. Iedereen heeft een gevoel van 'dit lijkt een oplossing', maar het gebaande pad in de vorm van een Plan van Aanpak is niet mogelijk. Een Ecosysteem wordt gemaakt, door te doen. Indicatoren, doelen, resultaten zijn pas te meten nadat de bedoeling rondom de jongeren beschreven zijn. Dat maakt dat het proces een nieuwe manier van werken is, waarbij lef en vertrouwen nodig is. Het Ecosysteem wordt door alle betrokkenen gevormd en is een Gorinchems model³.

¹ De raad is tijdens radarsessie in mei 2023 geïnformeerd over het aantal jongeren die in beeld zijn bij het onderwijsachterstandenbeleid, jeugdzorgbeleid en veiligheidsbeleid, wat geleid heeft tot het indienen van het initiatiefvoorstel.

² 70% van de jongeren in het voortgezet onderwijs woont niet in Gorinchem, maar hebben wel invloed op de leefomgeving.

³ Ter voorbereiding is gezocht naar voorbeelden van andere gemeenten. Er zijn nog geen goede voorbeelden die lijken op het systeem zoals in Gorinchem ontwikkeld gaat worden.

Op 13 juli 2023 ontving het college het initiatievoorstel (D-871421) Jeugd- en Jongerenproblematiek met daarin de volgende bestuurlijke opdracht:

1. Het welzijn van jongeren tussen 12 en 23 jaar te bevorderen.
2. Daarvoor een duurzame verbinding tussen betrokkenen tot stand te brengen.

Daarvoor heeft het college de opdracht gekregen om:

3. Een startnotitie aan de gemeenteraad voor te leggen met daarin een Pedagogisch Educatief Ecosysteem dat bijdraagt aan een duurzame verbinding tussen (alle) betrokkenen.
4. Dit Pedagogisch Educatief Ecosysteem samen met de maatschappelijke partners te ontwikkelen.
5. Dit systeem te voorzien van een meerjarig financieel perspectief.
6. Daarbij meetbare en merkbare indicatoren te gebruiken.
7. Bij de verantwoording hiervan aandacht te besteden aan werkelijkheid achter de cijfers en te starten met een nulmeting.
8. Dit Pedagogisch Educatief Ecosysteem in deze raadsperiode te verwezenlijken.

In de raadsvergadering van september 2023 heeft de raad unaniem ingestemd met dit initiatievoorstel.

Leeswijzer

In deze startnotitie nemen we u mee in de ontwikkelingen in Gorinchem gericht op Gelijke Kansen voor alle jongeren in de stad en de wijze hoe met behulp van een Pedagogisch Educatief Ecosysteem een infrastructuur gebouwd kan worden, waarmee netwerken rondom kinderen effectiever ingezet kunnen worden. Deze startnotitie is een belangrijke stap om in Gorinchem werk te maken van een elkaar versterkend Pedagogisch Educatief Ecosysteem voor 12-23 jarigen met als opdracht samen een netwerk vormen voor een kansrijke en gezond ontwikkeling van jongeren samen met jongeren; waarin jongeren zich gehoord, gesteund en welkom voelen (Ik ben omdat wij zijn).

In deze notitie wordt terug en vooruit gekeken, gebruik makend van wat we nu weten.

Om een snel beeld te krijgen van de Bedoeling van het Ecosysteem wordt geadviseerd om de figuren 2, 3, 3a en 4 te bekijken. Deze figuren geven het beeld van waar we nu staan (figuur 2), welke partijen er zijn in een ecosysteem (figuur 3 en 3a) en waar we naar toe gaan (figuur 4).

In de bijlagen 1, 2 en 3 staan specifieke data van de gemeente Gorinchem.

Terugblik Gelijke Kansen

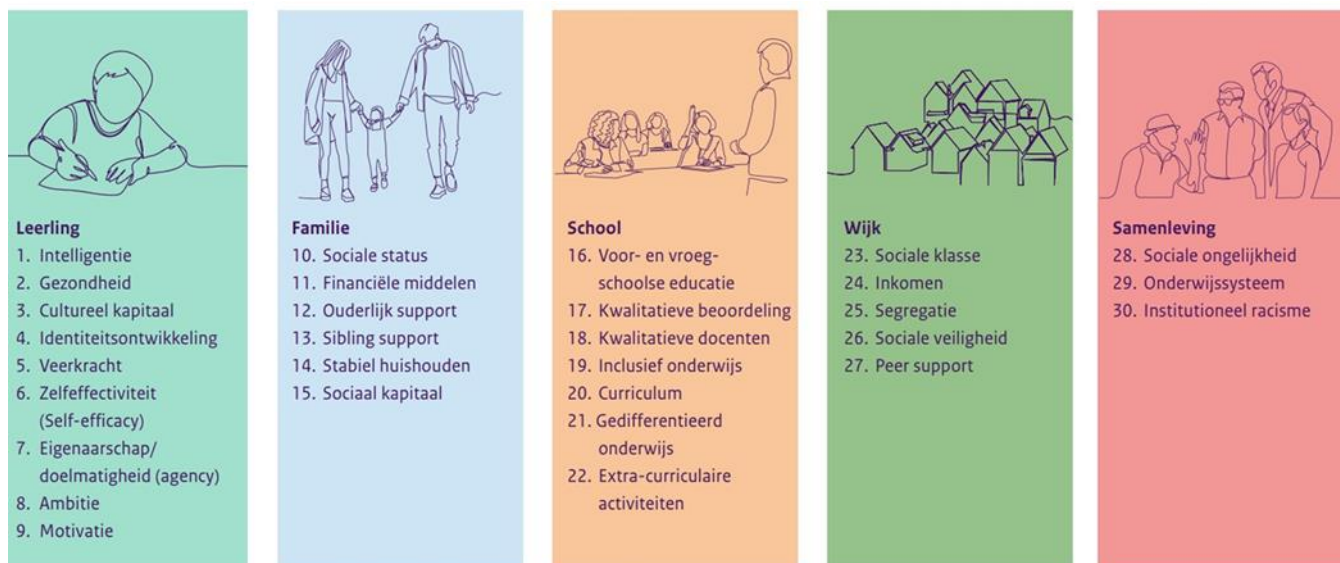
In december 2020 heeft de raad het Gelijke Kansenbeleid Gorinchem vastgesteld. Dit zgn.

Onderwijsachterstandenbeleid is een wettelijke taak van gemeenten voor de doelgroep tot 12 jaar. Destijds heeft de raad aangegeven om te onderzoeken of het Gelijke Kansenbeleid uitgebreid kan worden naar 23 jaar.

In 2020 is onze gemeente samen met onderwijspartners, een samenwerking aangegaan met de zgn. Gelijke Kansen Alliantie (GKA). Een initiatief vanuit het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (<https://www.gelijke-kansen.nl/gemeenten/gorinchem>).

Vanuit deze Alliantie is geadviseerd om het wetenschappelijk onderzoek 'Kansengelijkheid in het onderwijs' als basis te gebruiken bij het ontwikkelen van beleid. Hiermee wordt de verbinding gelegd tussen interventies in de thuis- school- en straatomgeving, waarmee je een gezonde leefomgeving creëert voor alle jongeren.

In Gorinchem is het Gelijke Kansen beleid gebaseerd op deze wetenschappelijke theorie van Verweij-Jonker (zie figuur 1). Het Pedagogisch Educatieve Ecosysteem is door de wetenschap (Paul Leseman e.a.) als krachtig middel benoemd om de verbinding te maken tussen deze school-, thuis en straatomgeving.

Figuur 1 Verkennend onderzoek naar factoren die samenhangen met onderwijs(on)gelijkheid. Intituut Verwey-Jonker

Bestaande coalities passend bij de verbinding school-, thuis-, straatomgeving

De afgelopen jaren zagen we een stijging van het aantal jeugdigen in jeugdzorg. De stijging in Gorinchem is lager dan in de rest van het land, maar de ondersteuning voor jongeren neemt in de toekomst alleen maar toe. Ook binnen de Hervormingsagenda Jeugd is hier aandacht voor.

Uit deze agenda;

“Voor een deel hangen deze stijgingen samen met ontwikkelingen in de jeugdzorg zelf. Maar voor een groot deel hangen deze samen met veranderingen in de maatschappelijke context en in aanpalende domeinen als het onderwijs (mede in verband met de prestatiedruk), de volwassenenzorg, veiligheid en de sociale zekerheid. Deze constatering dient vertaling te krijgen in de aanpak.

Waar nu sprake is van een individuele focus (op het kind), moeten we de omslag maken naar een contextgerichte focus (de oplossing ligt in een goede pedagogische context in het onderwijs, in prestatiedruk, in bestaanszekerheid etc). En dat vergt een geheel andere benadering”.

De gemeente Gorinchem heeft al beleid op de thema's preventie en vroegsignalering, net zoals de hervormingsagenda jeugd 2023-2028 laat zien [Hervormingsagenda Jeugd 2023-2028 \(overheid.nl\)](#). Preventie is opgenomen in ons Integraal Sociaal Beleid en Integraal Veiligheidsplan.⁴

In 2018 hebben Stichting Jeugdteams, Veilig Thuis, Jeugdbescherming West, William Schrikker Stichting, Leger des Heils, de Raad voor de Kinderbescherming en de Service Organisatie Jeugd de handen ineengeslagen om de samenwerking in het vrijwillig kader anders vorm te gaan geven. Dit heeft geleid tot de introductie van **Veilig Opgroeien is Teamwerk (VOiT) in 2020**. Ook op lokaal niveau.

Het doel van VOiT is om eerder, sneller en in samenhang deskundige ondersteuning te bieden aan gezinnen waar veilig ontwikkelen een probleem is. De samenwerking tussen bovengenoemde partijen is erop gericht om waar mogelijk de gewenste hulp zoveel mogelijk in het vrijwillig kader te laten plaatsvinden.

Met VOiT is voor een deel al een basis gelegd voor de uitrol van het Toekomstscenario kind- en gezinsbescherming. Ook binnen het project VOiT staat immers de vroegtijdige samenwerking tussen lokale teams, Veilig Thuis, Raad voor de Kinderbescherming en Jeugdbescherming centraal, met als doel escalatie, uithuisplaatsingen en inzet vanuit jeugdbescherming te voorkomen en/of verminderen.

Sinds 2022 wordt gewerkt aan een sociale infrastructuur die Gelijke Kansen bevordert, vanuit de gedachte “*Rijke, verlengde schooldag*”. Dat gebeurt voornamelijk in een coalitie tussen de Onderwijs Stichting OVO, maatschappelijke partners en de gemeente. Een soort van mini ecosysteem. Er wordt toegewerkt naar een netwerkstructuur in de stad waarbij scholen met de maatschappelijke partners duurzame verbindingen aangaan. Het Ecosysteem voor kinderen in het funderend

⁴ Zie referentielijst

Ondanks deze goede ontwikkelingen is het nog niet voldoende. We constateren dat de inzet en goede werken veelal los van elkaar bestaan en onvoldoende verbinding vormen. Zoals het gebruik maken van elkaars expertise, leren van elkaar. De focus ligt meestal op ieder zijn eigen opdracht. Elkaar versterken in onze maatschappelijke opdracht zorgt ervoor dat jongeren in onze stad gezond en veerkrachtig kunnen opgroeien als bewuste mensen die meedoen aan onze gemeenschap.

In het collegeprogramma is opgenomen dat we zorg en ondersteuning voor jongeren verbeteren door tijdig in te zetten. We investeren extra in preventieve projecten voor jongeren met als doel veilig opgroeien en ontwikkelen en geen/minder inzet vanuit jeugdzorg. Mede door het initiatief voorstel kunnen we de samenwerking tussen huidige en nieuwe partners versterken. Iets nieuws?

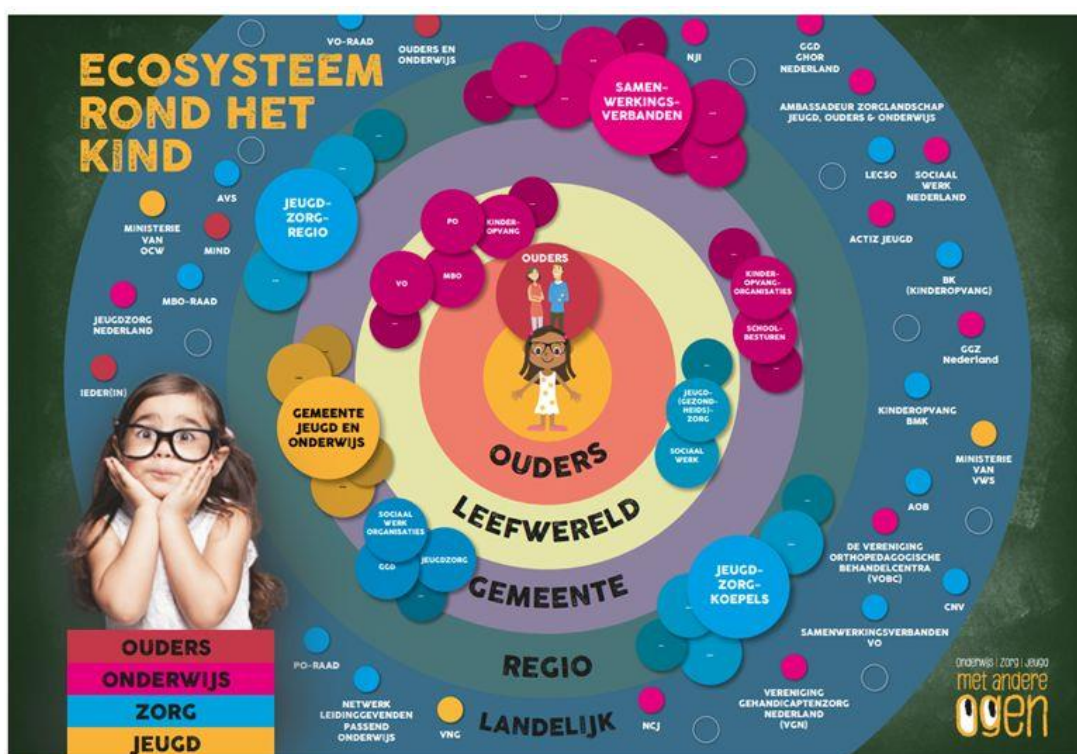
De Rad Race;

[illegible]

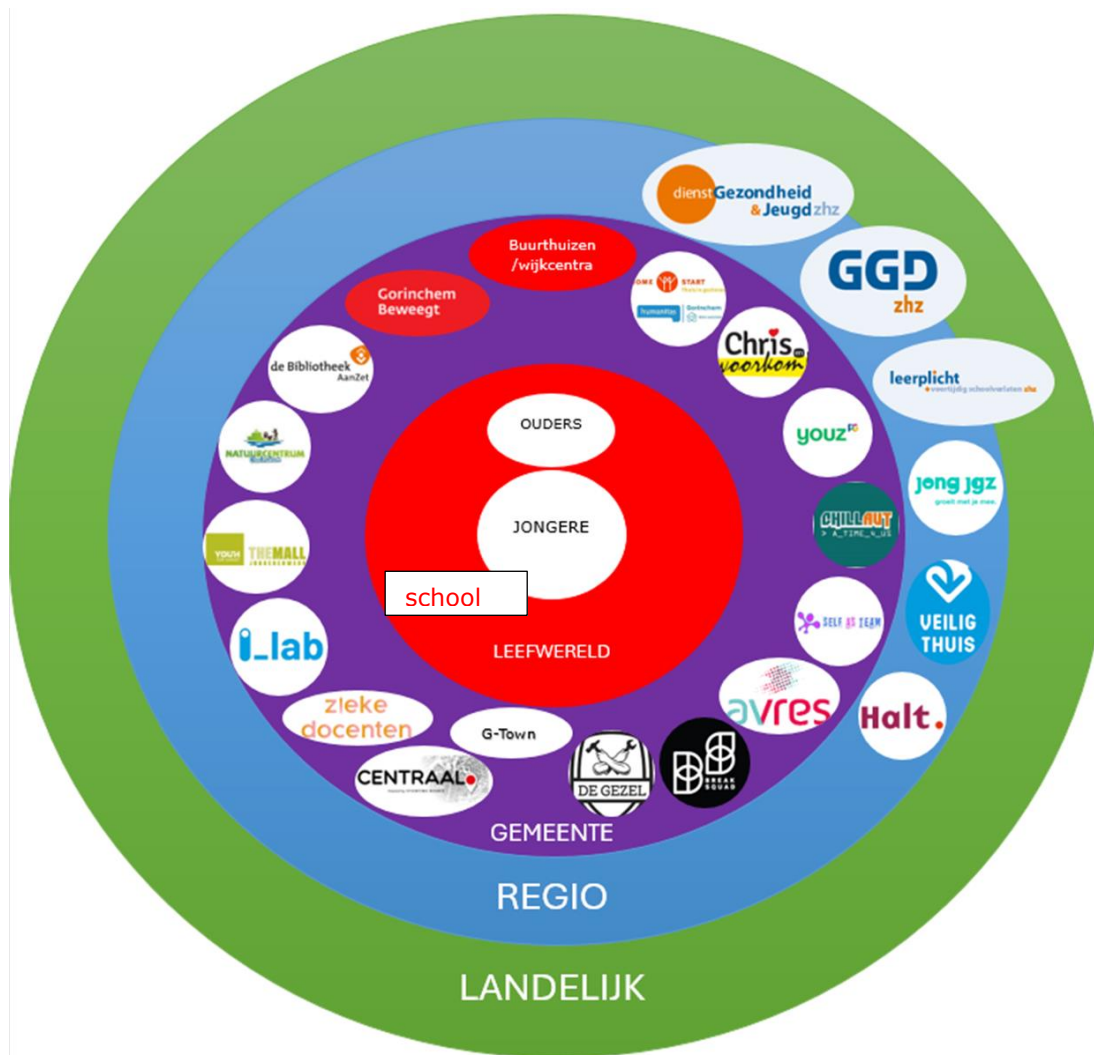
Figuur 2 De Rad Race www.united4education.nl

Veel mensen en organisaties spelen een belangrijke rol bij het opgroeien van jongeren. Figuur 3 geeft een beeld van de vele actoren die bezig zijn voor kind en gezin. Binnen Gorinchem hebben we een goed beeld van de partijen waar we in de stad mee samenwerken, maar we missen ook een aantal partijen, zoals bv de jongeren en ouders zelf. Daarnaast hebben invloeden van buitenaf (opdrachten vanuit de overheid, invloeden vanuit de regio etc) een direct effect op de werkbare capaciteit van mensen. We blijven 'rennen' in deze Rad race, terwijl we in onze stad Gorinchem een redelijk goed beeld hebben van welke partijen betrokken zijn en welke jongeren (en dat zijn er minder dan het dataonderzoek aangeeft) risico's lopen. Tot 12 jaar hebben we alle doelgroepkinderen in beeld. Maar wat gebeurt er daarna?

In een 0-meting willen we met een netwerkanalyse het Gorinchemse Pedagogische Educatief Ecosysteem voor 12- 23 jarigen zichtbaar en tastbaar maken. Om vervolgens samen met deze maatschappelijke partners te bepalen hoe we ons Ecosysteem kunnen door ontwikkelen en verder versterken door slimme verbindingen (doel 4 uit het initiatiefvoorstel). In de bijlagen is te vinden met welke partners we al samenwerken en hoeveel middelen er momenteel omgaan in deze samenwerking. Een 0-meting gaat een compleet overzicht geven van wat we nu al doen en met welk effect.

Figuur 3 Ecosysteem rond het kind <https://www.netwerketandereogen.nl/>
In figuur 3 zijn alle partijen zichtbaar die in de Rad race kunnen participeren.

Figuur 3a Huidige partners Ecosysteem Gorinchem

In figuur 3a staan alle huidige partners van Gorinchem. Deze partijen voelen deze Rad race niet, maar weten onvoldoende van elkaars doelstelling, sommigen weten niet van elkaars bestaan. Een aantal partijen werkt al samen binnen de zgn. ROG (zie bijlage 1).

Voor welke opgave staan we. Waar willen we naar toe bewegen, de bedoeling?

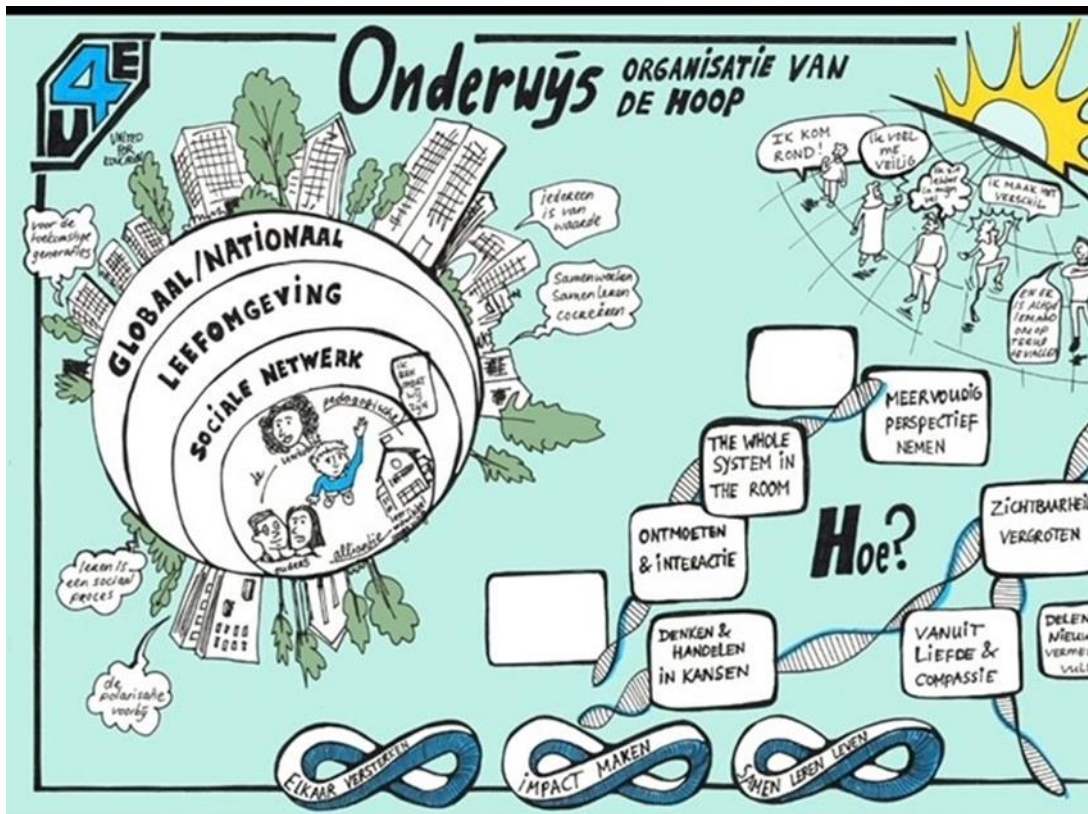
De Bedoeling: Jeugd groeit veilig en gezond op met goed onderwijs, vrienden, onbekommerd buiten spelen, bewegen en sporten in een inclusieve gemeente' (bron: hervormingsagenda Jeugd 2023-2028). Deze bedoeling is een uitdagende, maar belangrijke opgave. De gemeente is verantwoordelijk voor elke inwoner van de stad en heeft daar beleid voor opgesteld. Maar hoe ziet dit beleid eruit? Wie voelt zich eigenaar? En helpen we daarmee aan een veilige leer- en ontwikkelomgeving?

Een netwerk, met bijpassende infrastructuur om gezamenlijk waar nodig proactief te kunnen inspelen op dat wat jeugdigen nodig hebben voor een gezonde ontwikkeling.

Dit zgn. organisatienetwerk (ecosysteem) is een nieuwe noodzakelijke voorwaarde voor het vinden van effectieve oplossingen voor complexe vraagstukken rondom jongeren, die niet door één organisatie gerealiseerd kunnen worden (Kenis & Cambré, 2019).

United4Education (U4E) is een collectief van betrokken onderwijsmensen, leraren, ouders, schoolleiders, onderzoekers, bestuurders en boven alles, de jongeren zelf en hebben het onderwijs als één van de belangrijkste organisaties benoemd om de leefomgeving van jongeren te versterken en krachtiger te maken, samen met anderen.

Onderwijs 'Organisatie van hoop'.

Figuur 4 Organisatie van hoop (www.united4education.com)

Waar speelt de leefwereld van kinderen en jongeren zich af?

De leefwereld van kinderen en jongeren speelt zich af in de fysieke wereld tussen school, thuis en buiten op straat: in de wijk (met name primair onderwijs) en in de stad met uitlopers tot in de regio (met name voortgezet onderwijs). De online leefwereld van kinderen en jongeren voegt daar een extra dimensie aan toe en dringt door in alle vlakken van de fysieke wereld; online versmelt zelfs steeds meer met fysiek⁵.

Het Ecosysteem is niet nieuw, het bestaat al.

In het 'nieuwe' Pedagogisch Educatieve Ecosysteem' staat niet het perspectief van de organisatie centraal, maar het perspectief van de jongeren. Om de jongere te kunnen laten ontwikkelen in een gezonde leefomgeving is het nodig om meerdere perspectieven te nemen. Dit om de (impliciete) vraag van de jongere en zijn/haar situatie goed te kunnen begrijpen. Is het netwerk in staat om de ontwikkelingsvraag te beantwoorden (bv Wat is mijn perspectief voor de toekomst? Hoe kan ik uit mijn belemmerende situatie stappen en opnieuw beginnen? Hoe blijf ik uit het criminele circuit? Hoe zorg ik dat ik niet met een taalachterstand van het voortgezet kom? Hoe zorg ik dat ik minder beïnvloed wordt door mijn thuissituatie of eisende en dwingende "vrienden"?, bv omdat mijn ouders in een vechtscheiding zitten? Hoe zorg ik ervoor dat ik uit mijn eenzaamheid stap?).

Rondom jongeren kun je denken in cirkels (organisatie van hoop). De organisaties in deze cirkels werken vaak 'los' van elkaar. Ieder in zijn eigen bubbel.

Willen we maatschappelijk impact realiseren dan is het nodig en effectiever door niet langer gefragmenteerd te denken en handelen in ketens en bubbels als een estafette, maar samen optrekken vanuit een netwerkaanpak en meervoudig perspectief.

⁵ Zie rapport **Tendrapport Informatiesamenleving 2024 VNG**

Hoe zorgen we voor een goed functionerend Pedagogisch Educatief Ecosysteem?

De waarde voor jongeren wordt gecreëerd op het niveau van het netwerk, voor het succes zijn de actoren afhankelijk van elkaar en zullen hun werkwijzen aan elkaar moeten aanpassen voor het realiseren van de gemeenschappelijke opdracht- impact. Hiervoor is draagvlak en gezamenlijke draagkracht noodzakelijk, daarom is een andere aanpak en werkwijze belangrijk dan die past bij een projectaanpak of een hiërarchische top-down aanpak. Het vraagt een omgekeerde gezamenlijke ontwerpaanpak en het ontwikkelen van een elkaar versterkende infrastructuur met een heldere en ondersteunende governance. Hiermee gaan we ook van een output aanpak naar een outcome aanpak (figuur 5).

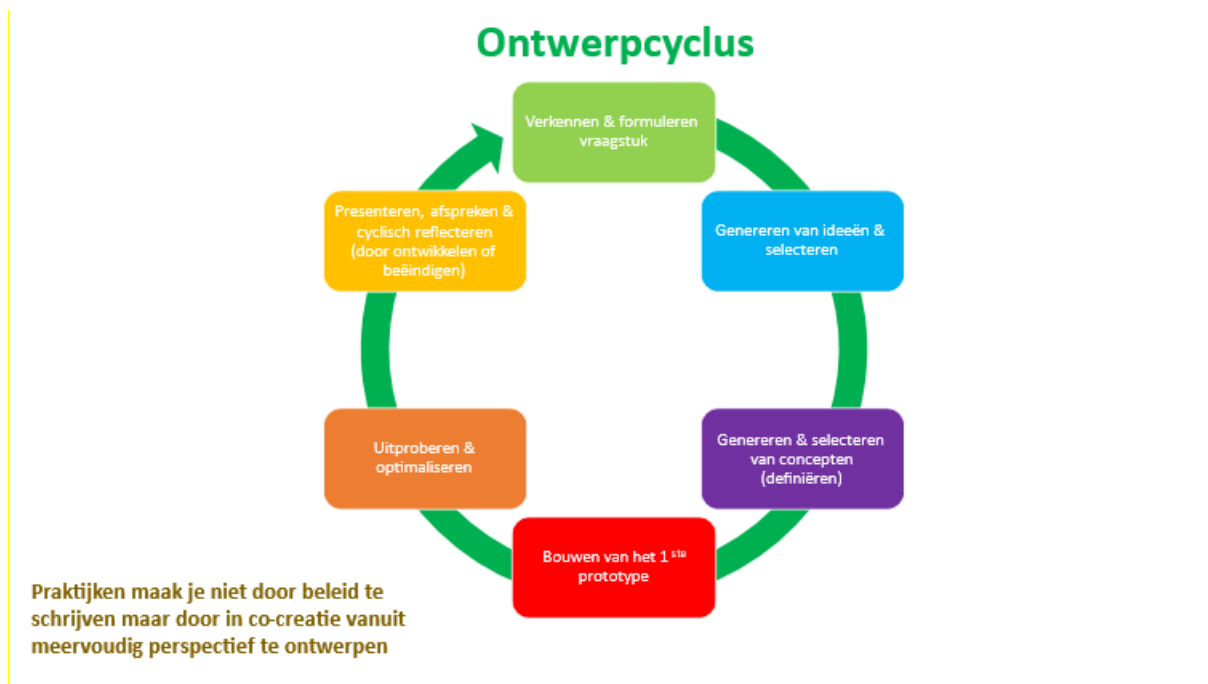
De maatschappelijke impact die we voor jongeren in Gorinchem willen realiseren is uitgangspunt voor het ecosysteem. In dialoogsessies zullen we met de partners de maatschappelijke impact bekrachtigen en laden. Verder wordt de gewenste maatschappelijke outcome bepaald en geoperationaliseerd in een werkwijze en activiteiten in ontwerpessies met de partners in het Pedagogisch Educatief Ecosysteem. De netwerkanalyse in de nulmeting zal gebruikt worden voor de doorontwikkeling (zie ook evt. indicatoren in bijlage 4).

Met deze aanpak maken we het Pedagogisch Educatief Ecosysteem levend en versterken we het eigenaarschap van de partners in het Pedagogisch Educatief Ecosysteem en creëren we verbinding aan de gezamenlijke opdracht en aan elkaar.

Figuur 5. Maatschappelijk impact naar outcome gericht werken, bron Movisie (2017).

We sluiten aan bij bestaande overlegvormen die er al zijn, deze zullen waar nodig op basis van co-creatie herontworpen worden, zodat het passend en versterkend is voor het ecosysteem (doel 2 duurzame verbindingen). We gaan van lineaire besluitvorming naar de circulaire ontwerpcyclus (figuur 6). Door deze aanpak houden we focus op de opdracht en zijn we al lerend en verbeterend het ecosysteem aan het versterken.

Figuur 6 de circulaire ontwerpcyclus ("Hoe is het met jou". Astrid Ottenheym en Robbin Haayer).

1	Verkennen en formuleren vraagstuk	1 ^e kwartaal 2024
2	Genereren van ideeën en selecteren	doorlopend
3	Genereren en selecteren van concepten (definiëren)	2 ^e kwartaal 2025
4	Bouwen van eerste prototype	3 ^e kwartaal 2025
5	Uitproberen en optimaliseren	4 ^e kwartaal 2025
6	Presenteren, afspreken & cyclisch reflecteren.	1 ^e kwartaal 2026

Stappenplan en tijdpad

Dit stappenplan gaat uit van het principe, tijdens de verbouwing houden we focus op onze opdracht en is het learning by doing. Het proces is agile, dat wil zeggen dat het proces flexibel, veerkrachtig wordt ingericht op basis van wat nodig is om een succesvol ecosysteem te realiseren dat actief werk maakt van de maatschappelijke opdracht.

Kortom de stappen worden gezet met zicht op het doel over 4 jaar: een actief, gedragen en elkaar versterkend Pedagogisch Educatief Ecosysteem dat samen werk maakt van de maatschappelijk opdracht (alle jongeren van 12-23 jaar voelen zich gezond, veilig en kunnen kansrijk ontwikkelen, waar ze zich gesteund, gehoord, welkom en van waarde voelen.

Er gebeurt al veel in Gorinchem rondom de doelgroep (zie bijlage 1). De bestaande interventies willen we inbedden in het Ecosysteem. Daarvoor hebben we vooraf al een aantal mijlpalen geformuleerd.

Mijlpalen	Doel	meten	Wanneer klaar
Netwerkstructuur zichtbaar maken.	Duurzame verbinding tot stand brengen.	Zie indicatoren in bijlage.	Zomer 2024
Start Up met alle betrokkenen.	Elkaar leren kennen en starten met de circulaire ontwerpcyclus.		Najaar 2024
ROG inbedden in het Ecosysteem	Gebruik maken van bestaande voorbeelden in de stad, fase 3 van de ontwerpcyclus		Einde schooljaar 24-25
G-Town inbedden	Onderwijs en straatomgeving verbinden. Een eerste reeds bestaande prototype.		Einde schooljaar 25-26
Jongerenwerk structureel bekostigen.	Borgen partners binnen het Ecosysteem, waardoor er geen incidentele middelen ingezet worden op structurele oplossingen		2026

Huidige 'gesubsidieerde' interventies leefomgeving zichtbaar maken	Elkaar leren kennen. Middelen effectief inzetten		4 ^e kwartaal 2024
Risicofactoren beschrijven	Vroeg signaleren. Leren van 'lastige casuïstiek'. Fase 5		Als deze zich aandienen
Draagkracht creëren Ecosysteem	Meervoudig perspectief nemen. Fase 6.		Doorlopend
Infrastructuur PEE bouwen	Netwerkorganisatie realiseren.		4 ^e kwartaal 2025
Financiële onderbouwing	Realistisch en betaalbare infrastructuur		Doorlopend

Indicatoren

Naast de 0-meting worden de beoogde effecten weer gegeven. Het welzijn van de jongeren gaan we 'meten' d.m.v. kwalitatief onderzoek (zie bijlage 4). De mogelijke indicatoren (bijlage Indicatoren Pedagogisch Educatief Ecosysteem) zijn gebaseerd op de huidige thema's genoemd binnen het Integraal Sociaal beleid en de thema's genoemd in deze startnotitie.

Communicatie;

Binnen het gehele proces communiceren we vooralsnog via de gebruikelijke routes, zoals Informatie en Ontmoetingen, Raadsinformatiebrieven en de gebruikelijke kanalen, zoals Samen Gorinchem.

Middelen Jeugd Preventief 12 plus

Uit een eerste inventarisatie rondom de middelen die ingezet worden in het PEE blijkt dat er één miljoen preventief ingezet wordt. Deze inzet kan gezien worden als prototypes uit het circulair ontwerpen. Als deze interventies nog meer met elkaar samen werken, rondom de 'bedoeling' is de verwachting dat de middelen effectiever ingezet worden.

Dit nog los van de partners die nu ook al betrokken zijn in het systeem van de leefwereld, zoals het I-lab, buurt- en ontmoetingshuizen, onderwijs, Zieke Docenten, Centraal Punt e.a. die nu ook al middelen vanuit de gemeente en/of het Rijk ontvangen.

Overzicht inzet middelen 'preventief' op de doelgroep 12 plus. Deze middelen worden uit doeluitkeringen (OAB en NPO) of uit de algemene middelen bekostigd (geel). Let op ruim € 400.000 is structureel geld.

(voor de uitgebreidere versie aangevuld met jeugdzorg zie bijlage Financien)

Middelen jeugd en jongeren	2024
Extra inloop Lingewijk The Mall	€ 12.262
Media Wijsheid The Mall 2024 en 2025	€ 31.205
Schoolgericht jongerenwerk	€ 49.200
Talentontwikkeling The Mall	€ 42.900
Meidenmall	€ 28.272
G-Town	€ 120.000
Initiatiefvoorstel	€ 50.000
Motivational speech BreakSquad	€ 10.000
Versterkt Taalaanbod Haarwijk	€ 49.000
Creative Power Uilenhof	€ 25.000
OVO ROG inbedden in Ecosysteem	€ 25.000
Brugfunctionaris per wijk	€ 25.000
Ecosysteem Haarwijk, Gildewijk en Lingewijk	€ 25.000
Jongerenwerk The Mall aanbesteding	€ 281.972
Gorinchem beweegt activiteitenbudget	€ 75.000
Gorinchem Inspireert	€ 80.000
Talentontwikkeling Stichting Boukie	€ 60.000
Totaal inzet middelen 12 plus	989.811

Tot slot

Bij het schrijven van deze notitie is gebruik gemaakt van de expertise van veel betrokkenen. Zowel interne collega's, als externe experts hebben meegedacht en meegekeken. Ook is er in de zoektocht naar goede voorbeelden gekeken naar andere gemeentes, kunnen we van hen leren? We zijn er nog niet, vele betrokkenen in onze stad willen meedenken. Het gaat om de jongeren in de stad en onze omgeving. Het bouwen aan een Ecosysteem heeft geen begin en geen eind. Het gaat altijd door.

Bijlage 1

Voorbeelden van elkaar versterken.

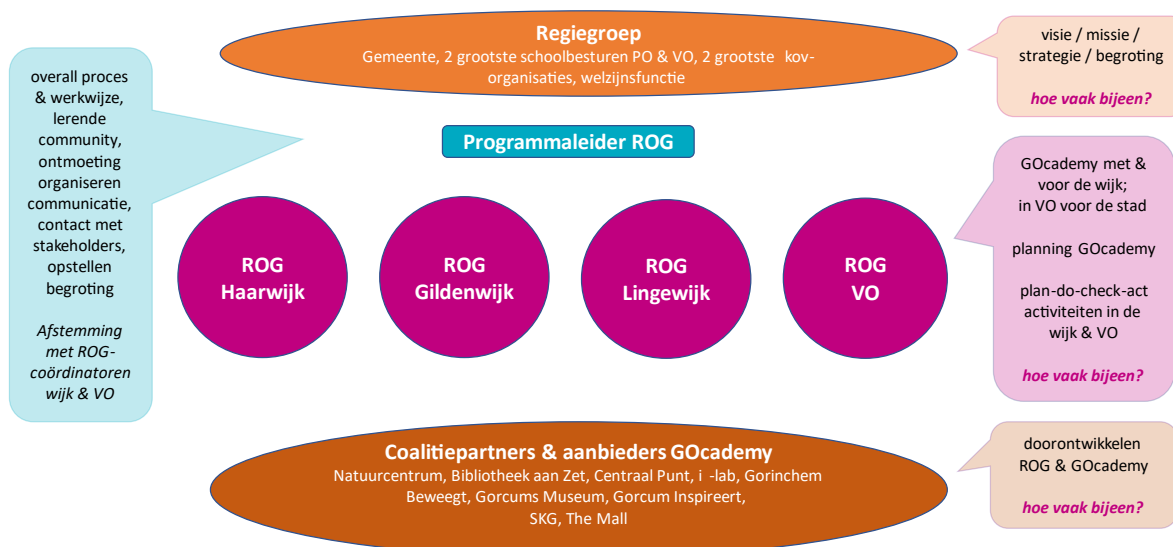
Rijke Ontwikkeling Gorinchem (ROG) 2021

De bedoeling van de ROG is kinderen kansen geven om talenten te ontdekken. Waar ligt mijn interesse, wat vind ik leuk? Mee kunnen doen met activiteiten die 'anders buiten bereik liggen vanwege de sociale leefomgeving'.

De ROG -een samenwerking tussen onderwijs, kinderopvang, sport en cultuur- is het orgaan dat in iedere wijk activiteiten organiseert die gericht zijn op de bevordering van Gelijke Kansen voor kinderen en jongeren, gebaseerd op het programma School & Omgeving van het ministerie van OCW, waarin Gorinchem -met de stichting voor Openbaar Onderwijs OVO als penvoerder- één van de 45 voorlopers in Nederland is. Binnen dit programma wordt gewerkt aan Gelijke Kansen op scholen met een positieve achterstandsscore in wijken met een lage sociaaleconomische status (SES). In Gorinchem gaat het om de JP Waale, Daltonschool De Poorter, de Anne Frankschool (primair onderwijs) en om het Omnia College en Vita College (voortgezet onderwijs).

In Gorinchem hebben we, net als sommige andere voorlopers, daar een dimensie aan toegevoegd: het bedenken en ontwikkelen van een infrastructuur die kansgelijkheid bevordert. Deze hebben we gevonden in de ontwikkeling richting wijkgericht werken, met de scholen als startpunt.

Doorkijkje organisatie ROG (in de loop van) 2025/2026 en verder

Werken met jongeren

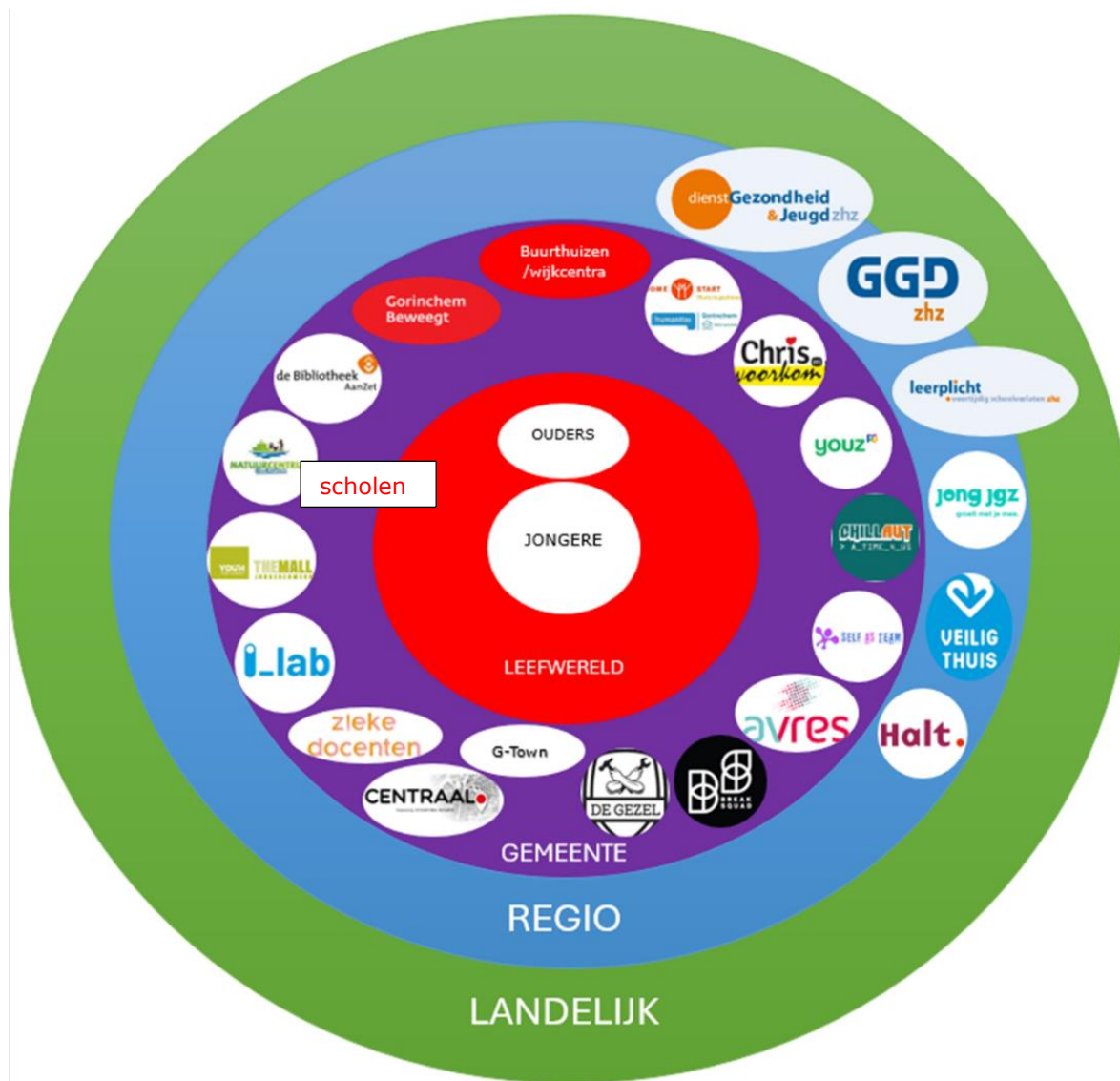
De bedoeling van het werken met jongeren is te zorgen voor een gezonde leefomgeving waar een jongere zich kan ontwikkelen tot volwassenen in een steeds veranderende maatschappij. Jongerenwerk The Mall en de Stichting Boukie werken samen op het gebied van talentontwikkeling. Beide stichtingen coachen jongeren die tussen wal en schip dreigen te komen. De Stichting Boukie werkt samen met rolmodellen in de stad. Jongerenwerk heeft professionele coaches in huis.

Project G-Town is opgezet door twee docenten van twee VO scholen (Uilenhof en Omnia) n.a.v. de parkrellen in 2019. Samen met de gemeente is ingezet op de leefomgeving van leerlingen door

activiteiten aan te bieden die passen binnen het onderwijscurriculum en de straat wereld in Gorinchem, met als bedoeling dat jongeren van verschillende scholen elkaar leren kennen, waarmee segregatie voorkomen zou kunnen worden.

G-Town is intussen geen project meer, maar een beweging in de stad die jongeren centraal zet en interventies aanbiedt passend bij de behoefte en ontwikkeling van de jongeren.

Bijlage 2 Huidige Ecosysteem Gorinchem

Huidige partijen vanuit gemeentelijk perspectief betrokken bij het Ecosysteem.

Scholen, Stichting Kinderopvang Gorinchem SKG, Jongerenwerk The Mall, G-Town – community van school en omgeving, Zieke Docenten, Centraal Punt / Stichting Boukie, Natuurcentrum, Stichting Humanitas / Home-Start (Kind aan Huis), Sociaal Team, Politie, BOA's, Leerplicht, Jeugdreclassering, Dienst Gezondheid & Jeugd, Veilig Thuis, Jeugdreclassering Raad voor de Kinderbescherming, Ontmoetingsplekken/buurthuizen, Gorinchem Beweegt, BreakSquad, Gorinchem Inspireert.

Bijlage 3 Financiën

Op dit moment (voorjaar 2024) worden structurele en incidentele middelen ingezet op het Gelijke Kansen beleid:

- OAB middelen (structurele doeluitkering) € 1.600.000 (80% VVE doelgroepkinderen)
- NPO middelen (incidentele doeluitkering) € 300.000
- Algemene middelen
 - o Structureel kinderopvang € 400.000
 - o Incidenteel doelgroep 12 plus tot einde 2026 € 300.000
 - o Structureel aanbesteding jongerenwerk € 281.972

Met de OAB middelen en de structurele middelen kinderopvang kunnen alle interventies 12- bekostigd blijven (€ 1.600.000).

De middelen voor 12+ zijn allen incidenteel, op de aanbestedingsgelden van het jongerenwerk (€ 281.972) na. De interventies 12- worden bekostigd uit de doeluitkering Onderwijs Achterstandenbeleid (OAB). Verdeling OAB vindt plaats volgens de Wet op het primair onderwijs (WPO) volgens drie wetsartikelen. Beleidsdoelstelling van OAB: Het voorkomen en bestrijden van onderwijsachterstanden in de Nederlandse taal, het voorkomen van segregatie en het bevorderen van integratie. OAB subsidies verlopen in periodes. Zo is de nieuwe OAB-periode 2023-2026.

Het college heeft tot eind 2026 € 300.000 beschikbaar gesteld voor de doelgroep 12+. Hiermee kunnen alle huidige interventies tot en met 2026 bekostigd worden.

Overzicht inzet middelen 'preventief' op de doelgroep 12 plus:

Algemene middelen jeugd en jongeren	2024
Extra inloop Lingewijk	€ 12.262
Media Wijsheid The Mall 2024 en 2025	€ 31.205
Schoolgericht jongerenwerk	€ 49.200
Talentontwikkeling The Mall	€ 42.900
Meidenmall	€ 28.272
G-Town	€ 85.000
Initiatiefvoorstel	€ 50.000
Totaal	€ 298.839

Nationaal Programma Onderwijs 12plus	2024
Motivational speech BreakSquad	€ 10.000
Versterkt Taalaanbod Haarwijk	€ 49.000
Creative Power Uilenhof	€ 25.000
G-Town	€ 35.000
Data achterstanden via monitor	€ 35.000
Interactieve belevenis vmbo	€ 5.000
OVO Rog inbedden in Ecosysteem	€ 25.000
Brugfunctionaris per wijk	€ 25.000
Ecosysteem Haarwijk, Gildewijk en Lingewijk	€ 25.000
Totaal budget NPO	€ 1.264.801
Balans dec 2023	€ 392.763
Verstrekt in 2024 12 plus	€ 234.000
Verstrekt in 2024 12 min	€ 127.776
Beschikbaar tot juli 2025	€ 30.987

Structurele middelen	
Jongerenwerk The Mall aanbesteding	€ 281.972
Gorinchem Beweegt activiteitenbudget	€ 75.000
Gorinchem Inspireert	€ 80.000

Talentontwikkeling Stichting Boukie	€ 60.000
Totaal inzet middelen 12 plus (waarvan € 496.972 incidenteel)	1.029.811

- Specifieke Uitkering (SPUK) Onderwijsachterstanden Beleid (OAB);

- Nationaal Programma Onderwijs;

De gemeente heeft in 2021 éénmalig vanuit het Nationaal Programma Onderwijs extra middelen (€ 1.264.801) ontvangen om opgelopen onderwijsvertraging door de Corona pandemie, zoveel mogelijk in te halen. Deze middelen mogen in de schooljaren vanaf 2021 tot juli 2025 ingezet worden. Ze zijn bedoeld om in samenwerking met scholen, kinderopvang, jeugdgezondheidszorg, bibliotheken en andere partijen activiteiten aan te bieden om de vaardigheden van leerlingen op cognitief, executief, sociaal en emotioneel vlak aanvullend te stimuleren. De gemeente moet zorgen voor een lokale, integrale en meerjarige aanpak.

Begroting Jeugdzorg 2024

TV672A Jeugdhulp begeleiding	2.270.000
TV672B Jeugdhulp behandeling	300.000
TV672C Jeugdhulp dagbesteding	1.243.000
TV672D Jeugdhulp zonder verblijf overig	17.000
TV673A Pleegzorg	833.000
TV673B Gezinsgericht	392.000
TV673C Jeugdhulp met verblijf overig	1.564.000
TV674A Jeugdhulp behandeling GGZ zond verblijf	2.093.000
TV674B Jeugdhulp crisis/LTA/GGZ-verblijf	1.056.000
TV674C Gesloten plaatsing	131.000
TV682A Jeugdbescherming	1.363.000
TV682B Jeugdreclassering	67.000

Bijlage 4 Mogelijke indicatoren PEE

	mogelijk gewenste indicator	betekenis/inzet op	meeteenheid
Niveau			
A. leerling			
A.1. persoonlijk welbevinden (6 indicatoren)			
1	voelt zich gelukkig	verhoging	%
2	voelt zich meestal weerbaar	verhoging	%
3	ervaart eenzaamheid	verlaging	%
4	voelt zich wel eens gediscrimineerd	verlaging	%
5	is laaggeletterd	verlaging	%
6	financiële gezondheid: schulden	verlaging	%
A.2. persoonlijke omstandigheden (3 indicatoren)			
1	gaat naar school/opleiding	verhoging	%
2	heeft een baan	verhoging	%
3	voortijdig schoolverlater	verlaging	aantal
A.3. algemeen (4 indicatoren)			
1	hoog risico jongeren	verhoogde kans jonge aanwas in de (drugs)criminaliteit - verlaging	aantal
2	% doorstroom (vo zonder vertraging)	verhoging	%
3	% geslaagden		%
4	kans op onderwijsachterstanden. NB Gaat om jongere kinderen peuters en/of basisschoolleerlingen (ook per wijk beschikbaar)	verlaging	%
B. familie (1 indicator)			
1	samenwerkingen voor ondersteuning	deskundige ondersteuning aan gezinnen waar veilig ontwikkelen een probleem is - verhoging aantal	aantal
C. school/leerkracht (1 indicator)			
1	schoolgewicht PO	minder scholen met een hoge score (>30)	aantal
D. wijk (3 indicatoren)			
1	SES	verhoging	
2	talentontwikkeling (ROG) - aantal deelnemers	vb The Mall/Boukie - verhoging	aantal deelnemende jongeren
3	ontmoeten	G'Town - verhoging	aantal deelnemende jongeren
E. samenleving/gemeente (5 indicatoren)			
1	kosten jeugdzorg	verlaging	bedragen
2	aantal jeugdigen per segment/Jeugdhulp	7 segmenten: hoogspecialistisch, wonen, dagbesteding/behandeling, specialistisch veelvoorkomend, crisis, jeugdbescherming/reclassering, jeugdhulp op school	aantal
3	verwijzingen sociaal team	subcategorieën, bv: veilig thuis, medisch, zorg, politie	aantal
4	aantal meldingen Veilig Thuis	verlaging	aantal
5	wachtdienst jeugdzorg/hulp NB goede cijfers lijken	verlaging	aantal

Bijlage 5 referentielijst

- Kansenongelijkheid in het onderwijs. [Nieuw overzicht van factoren die samenhangen met kansenongelijkheid - Verwey-Jonker Instituut](#)
- Integraal Sociaal Beleid. [Waar staan we met de kansen | Gemeente Gorinchem](#)
- Wrigley, T. (2019). The problem of reductionism in educational theory: Complexity, causality, values. **Power and Education**, **11**(2), 145–162.
<https://doi.org/10.1177/1757743819845121>
- Stellaard, S., (2023), Boemerangbeleid: Over aanhoudende tragiek in passend onderwijs- en jeugdzorgbeleid, <https://research.vu.nl/en/publications/boemerangbeleid-over-aanhoudende-tragiek-in-passend-onderwijs-en->
- Referentie: Kenis, P., Cambré, B.,(2019), Organisatienetwerken, de organisatievorm van de toekomst, Pelckmans Pro, Kalmthout
- Dashboard Zicht op Ondermijning (Ministerie Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties)
- Hervormingsagenda Jeugd <https://open.overheid.nl/documenten/addec5d5-279c-40de-b607-7b64e8441602/file>